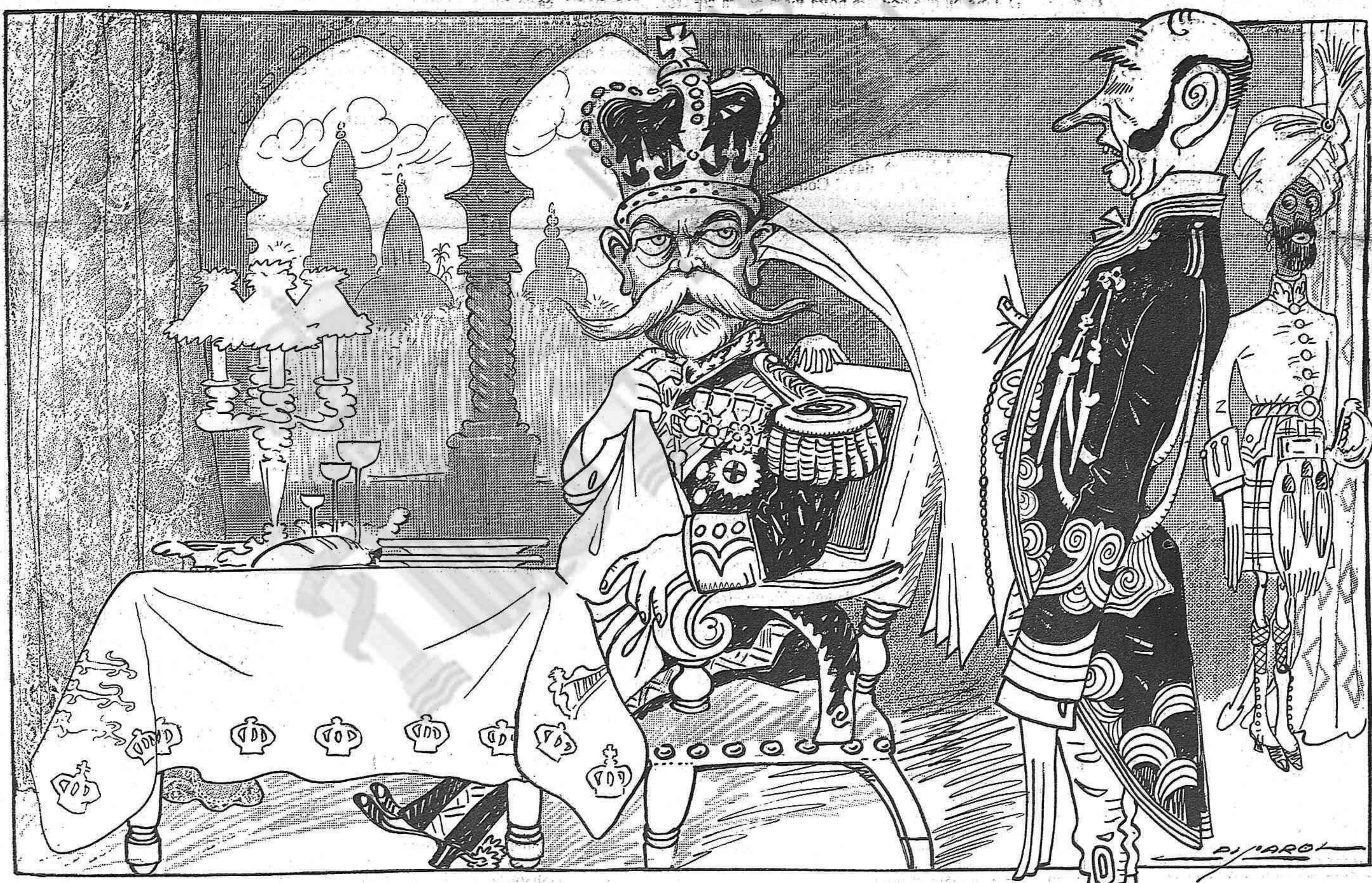

A la India anglesa. -- El Nadal de Jordi V.

— Mirí, Sa Majestat, què diuen els diaris d'Europa... Que S. M. ha sigut víctima d'un terrible atentat.
— Per Deu, home!... També podries donarles després de dinar, les males notícies!

MORTUORIA

— Mo' ou del matí. Fa un minut que les ratlles negres de la darrera hora necrològica m'han oprimit el cor com si fossin una mà. LA CAMPANA està esperant aquestes quartilles, y lo primer que sento es una im-

possibilitat de coordinació, de fer d'aquesta impressió una cosa articulada. ¡Com coneix que hi ha un ritme menor en la vida!

**
Un pensa desseguida, mort en Maragall, en aquella frase decisiva, digna pera'l seu epitafi: «Era d'aquells homes que, quan moren, la terra hi perd pes.»
**

Un dia preguntaren al germà d'en Gustau Adolf Becquer de què havia mort el poeta de les rimes de violoncello. «De mort», respondgué.

D'en Maragall se diu que no tenia una lesió definitiva ni una infecció mortal. Quan els doctors li aplicaven, ab tot l'amor, la seva ciència, en Maragall els deia: «Que'n són de bons, vostès; però no conseguiran res, no ho conseguiran. Me sento, aquí,

mort.» Y sa mà augusta senyalava el cor, la santa font de la més santa poesia de Catalunya! Y ha mort de mort. Pera ell, no un matís, no una branca, no una espurna de lo infinit, sinó tot l'infinit, tota la mort. Cara a cara la lluita. La mort ha guanyat; però en Maragall l'ha rebuda com un deu. Diuen que l'agonia fou com una altra poesia, com una agonia bíblica.

**

El gall

Al bon entendedor...

Això ja fa temps que dura.

Uns senyors tenen un gall, comprat o adquirid per medis que ara no venen al cas; fent veure que se l'estimen, l'instalen en un corral ont l'animal hi troba aigua y una cassoleta ab gra; els matins li obren la porta y el deixen rondar pels camps perquè, independent y lliure, enfonzi el béc en el fang y arreplegi lo que trobi y s'atipi... d'aire sà; a posta de sol, el criden, y el tornen a engarjolar, y encomanen al sereno que no's mogui dels voltants perquè l's lladres no'l molestin, y al sè a propet de Nadal, quan ja el gall es tot un *home*, y fa goig y està ben gras, l'acompanyen a la cuina y ab molta amabilitat li diuen: —Anem a coure't. ¿Qué t'estimes més? vejam. ¿Qué' guisem ab salsa blanca o ab condiments radicals?— Y sigui al fi la que sigui la contestació del gall, els bons senyors se'l cruspeixen ab tota tranquilitat.

Ve la nova temporada y apareix un altre gall. Cor què vols, cor què desitges: altra vegada al corral s'hi veu la piqueta d'aigua y la cassola de gra; noves excursions alegres per l'immensitat dels camps; noves ofertes magnífiques d'esbarjo y de llibertat. Y al senyalà el calendari la setmana de Nadal, els bons senyors li pregunten: —Anem a coure't; vejam: ¿vols ser cuit ab salsa blanca o ab condiments radicals?

Y altra vegada, tornemhi, nou estandart al corral, nova instalació per l'aigua, nova cassola pel gra, esplèndides perspectives, grans passejades pel camp; mes, al ser l'hora arribada, —Amic gall, demà es Nadal: —Vols ser cuit ab salsa roja o ab un bon tou de llard blanc?

Y van passant les anyades, y van surgint altres galls, y l'aigua's prodiga a dojo y no s'escatima el gra, y's repeiteix la comedia de la dolsa llibertat; però al vení el dia classic es necessari triar: —Vols ser cuit ab salsa blanca o ab condiments radicals?

Això ja fa temps que dura. Durarà sempre, germans?

C. GUMÀ

Vinga quincalla!

SABEN don Josep Echegaray? Saben aquell don Josep Echegaray enginyer, matemàtic, poeta, ex-ministre, ex-revolucionari, autor de tants drames dolents y tantes comedies cursis, que ha sigut moltes coses gracies a la política y que actualment se fuma la millor breva de l'Arrendataria de Tabacos?

Sabent qui vui dir, oi?

Doncs aquest bon senyor, tip de guanyar diners trafiguant ab els calquenyos indecents que ens serveixen les estanques, o sia ab exemplars de *La muerte en los labios*, com deia molt be un xistós madrileny al parlar dels puros nacionals, està ara a punt de morir-se, no de malalt ni de vell, sinó de gust y satisfacció, mercès al seu amic, protector y *toeyo* Canalejas, que vol imposarli un dia d'aquests *nada menos que'l Toisón de oro*, ab tota pompa y majestat; el famós *Toisón de oro*, que es una condecoració de les que n'entreuen poques en lluira.

FULMEN

En què fundarà el Govern l'Homenatge-Echegaray, al qual sembla s'hi donarà la trascendència d'un acte nacional?

Com si no veiem: l'acte's fundarà en els serveis patriots del poeta, en els seus merits com a autor dramàtic, en el seu indisputable talent com a home de lletres y de ciències; serà com una mena de premi Nobel canalejista, però ab més honors que pessetes y ab més política que *sugets*.

No obstant, la veritat serà una altra. La veritat serà què'l Govern busca, com de costum, una pantomima més pera distreure a les masses murmuradores y badoques, pera encobrir ab una mica de quincalla pintada de nou tot el llaut groc de les concupiscencies que són el seu pa de cada dia.

Quincalla y res més que quincalla pera enlluernarnos una vegada més.

No pot ser altra cosa, doncs, per altra part, no creiem que'l *Toisón* se li dongui a don Josep com a enginyer ni com a ex-ministre, ni més com a mangonejador de la Tabacalera.

¿Per què serà?

Es en premi d'haver escrit tants drames dolents y tantes comedies cursis, que li volen penjar al coll el bè de Sant Joan al cap-d'avall dels rosaris?

Encara que podria molt ben ser que li donguessin en premi a que ara ja no n'escriu cap, d'aquests drames y comedies.

Y si fos així, trobariem que tenen molta ràa de donarli, perquè se'l té ben merescut.

Si l'homenatge li dediquen, doncs, com a autor dramàtic, ab promesa de que no ha d'estrenar res més, que li donguin!... que li donquin el *Toisón*.

Hi sortirem guanyant ell y nosaltres.

YORICK

La Conjunció y en Lerroux

UPERBA puntada de peu aquesta que l'Azcárate ha donat an en Lerroux! Si el caudillo fos un home de sentiments hauria experimentat una immensa vergonya al veure's públicament rebutjat. Els republicans conjuncionistes declaren que no volen, que no poden anar ab ell.

Les negociacions entre les dues minories republicanes han tingut el desenllaç que s'imposava. Ha arribat a un tal extrem d'indescència política y personal la conducta de la colla d'en Lerroux, que ningú que estimi la seva dignitat y el seu prestigi deu ajuntarshi. En determinades circumstàncies se pot prescindir de rivalitats y de diferenciaciones pera emprendre conjuntament una noble obra. Però quan lo que's separa d'un partit són coses de moralitat y d'honoradesa, aleshores no hi ha consideracions prou altes ni raons prou fortes pera obligarnos a donar la mà an aquells que la tenen bruta de fang. Se poden demanar a un home y a un partit tots els sacrificis, menys el de la propia honorabilitat. En els dies excepcionals de la Solidaritat, per exemple, en nom de Catalunya van juntarse temporalment republicans y carlins. Però lo que es conceivable tractar-se d'un adversari polític, si aquell es personalment honorable, no's concebeix al tractar-se d'un pílet, per més que aquell se vulgui fer passar per coreligionari. En resum: els bons republicans hem d'estar més lluny dels republicans tarats que no pas dels mateixos monarquics y dels mateixos clericals. Els primers fan forsa més mal que's segons a la causa de la República.

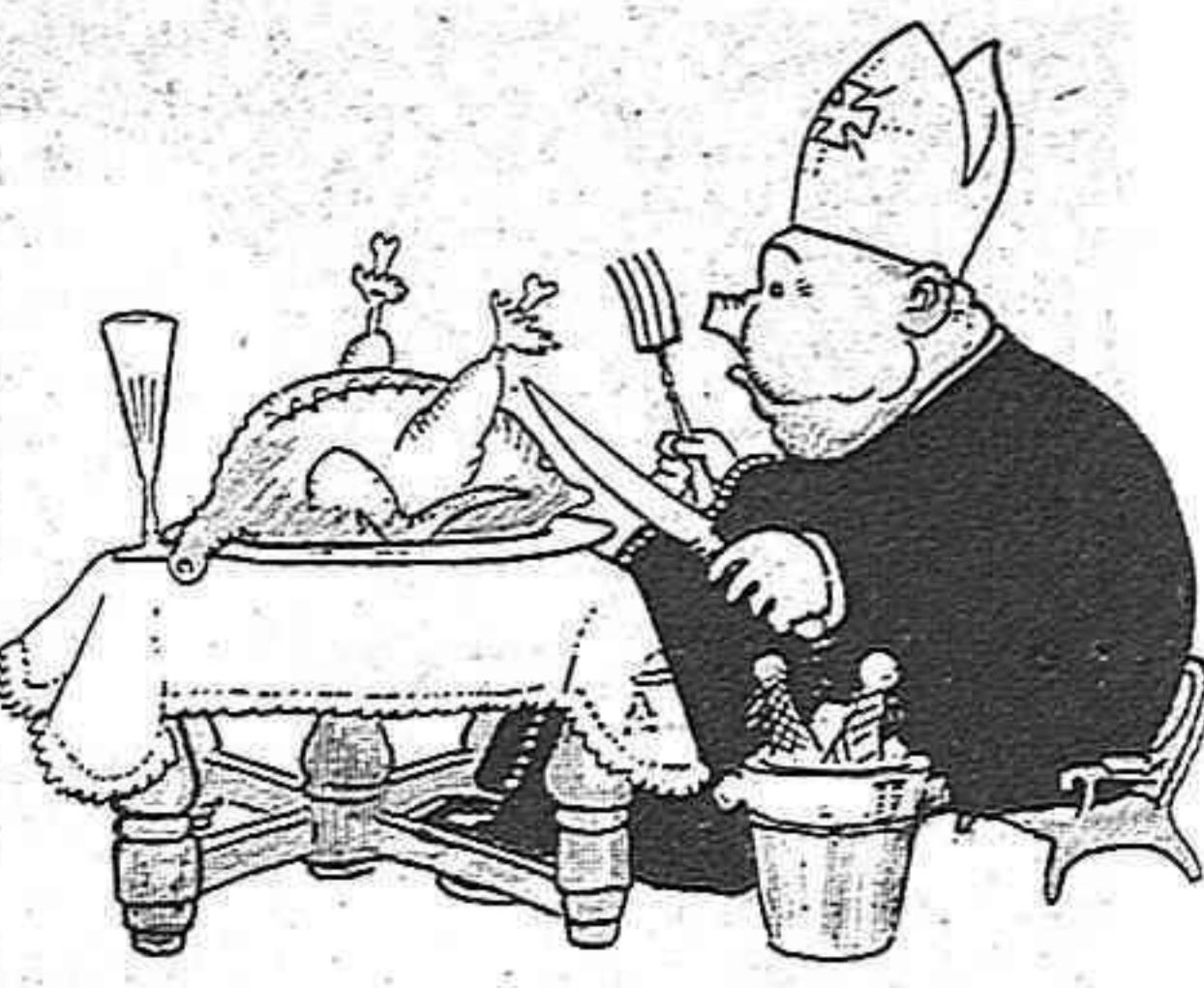
***

Hem de felicitar, doncs, a la minoria conjuncionista y ens hem de felicitar tots per haver sigut rebutjada la companyia dels lerrouxiens. La conducta d'en Lerroux y la seva gent ha fet caure una taca sobre'l republicanism espagnol. Els adversaris se'n aprofiten, dient en veu baixa y en veu alta allò de que *tots són uns*. Qualsevol feblesa, qualsevol transigència ab els corcats, faria caure damunt de tots els sans el desprecí public.

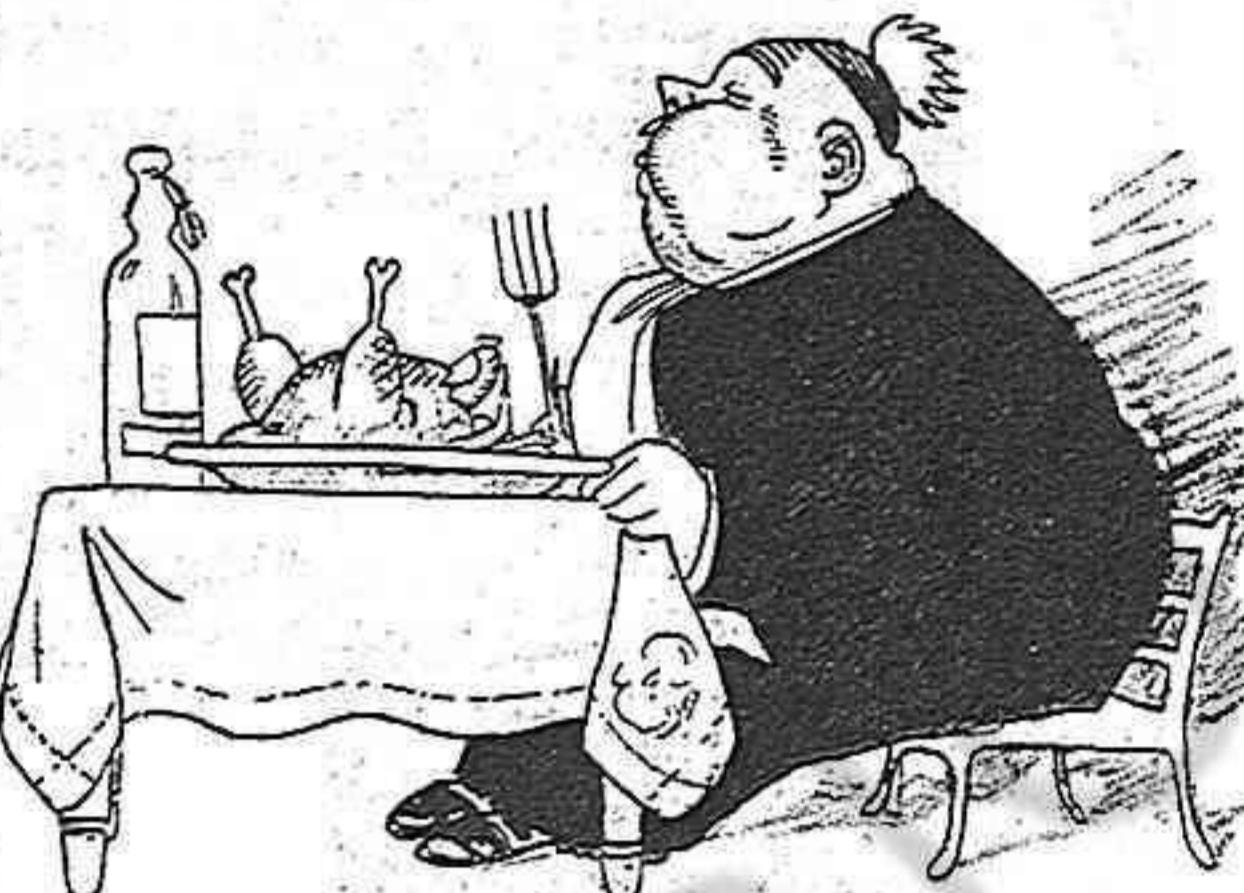
Per questa vegada la Conjunció republicansocialista ha complert el seu dever austrement. No obstant, cal vigilar pera més endavant. Alguns elements conjuncionistes són de la mànegra ampla; certs prohoms la desitgen una intel·ligència ab en Lerroux, y no creiem esser indiscrets dient que un d'ells es en Melquiades Alvarez.

En Lerroux pretenia que la Conjunció el rentés de les taques que du y que'l rehabilités. Demanava, com qui demana una gracia de caritat, el contacte ab els conjuncionistes. Aquests li han dit: «*Deus vos ampari.*» Mes cal que li vagin respondent lo mateix, si altres vegades el vagabond de l'automobil torna a extender la mà en sollicitut d'una almoina...

El Nadal de l'Iglésia

El del bisbe.

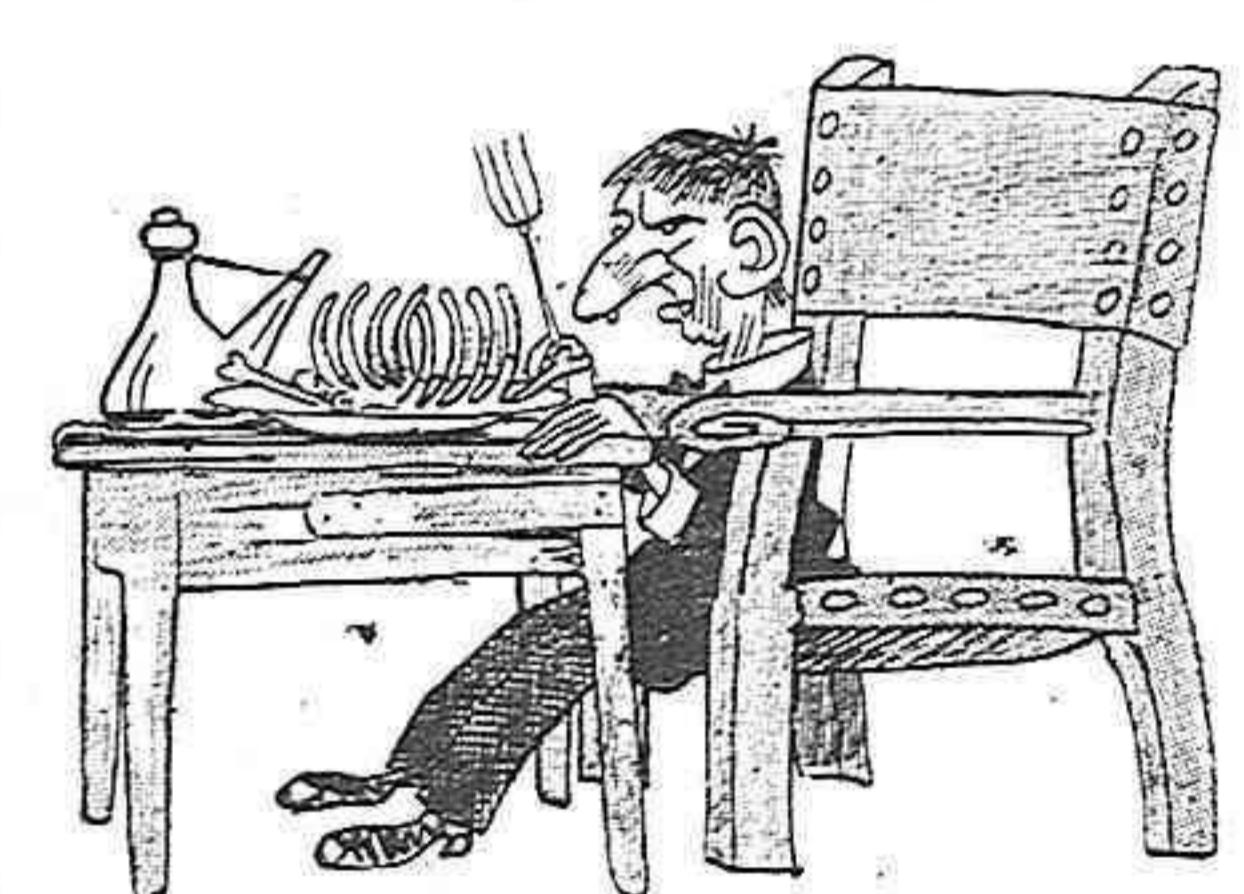
El del canonge.

El del rector.

El del vicari.

El del sagristà.

El del escolà.

El drama de la miseria

En aquests dies de festa familiar, en els quals les taules, plenes de viandes, de bons vins y de dolces llepoleries, canten alegries y felicitats, potser no es gaire oportú parlar del drama de la miseria. Però tot lo que'l parlarne no tingui d'òportú, ho tindrà d'eficas.

Engimat d'aquesta joia del Nadal, els dolors dels qui pateixen són més aguts y més visibles. Davant les llars felizes, riques, abundants, destaca més la tristesa de les llars miserioses. Aquells qui pensin en aquest punyent contrast, aquells qui s'imaginin la desolació d'una família obrera sotmesa a les privacions de la pobresa, veuran millor l'infamia del règim actual y's explicaran més be les tràgiques revoltes del proletariat.

No: no es banal efectisme això que diem. Es tot un aspecte de la societat, es tot un cant planyivol del gran poema dolorós. Dieume si el drama d'un treballador sense feina y d'una família sense pa no es prou pera' maleir el règim del dinar. Dieume si els sofriments dels pobres no justifiquen tots els esclats de la ira y de la rabia. Dieume si no han de neixer idees negres y sinistres en el cervell dels qui senten la propia miseria escarnida pels luxes y per les abundancies agenes... Jo no trolo' estrany que sovint la protesta individual o colectiva dels obrers esclati violentament. Lo que jo estranyo es que no esclati més sovint encara y ab més furia.

Dies de Nadal, que porteu alegria y pau a la terra: perquè, també, no hi porteu justícia?

A. R. y V.

La cura de l'ànima ha de passar del sacerdot, ministre de la fe, al mestre d'escola, ministre de la raó.—N. Salmerón.

Estira-cordetes honoraris

ESPONENT a la campanya ab tant ardiment empresa pels conservadors contra's sentenciat a Sueca, deia aquell dia *La Vanguardia* que «la piadosa solicitud de extemporáneo como de original».

La nostra gent d'ordre (?) no s'avé ab l'idea de que'l nostres condemnats a mort puguin veure commutada la seva pena. Sembla com si les nostres classes directores sentissin la necessitat del patibul; si d'elles dependís, dels infellosos reus de Cullera no se'n cantaria, a hores d'ara, gall ni gallina.

El conservadurisme espanyol un cop més clama venjança. De l'amor y el respecte a la vida humana, aixís com de l'horror que'l crims comesos a Cullera inspiren, tant se'ls en dona als nostres conservadors. L'odi y el rencor ab que suquen les seves plomes venjanitives se manifesta clarament ab el seguir d'insults que als processats dirigeixen; ab el despecti y la mofa ab que tracten als que per ells se mouen y treballen, recurs fins a cert punt natural tractantse de gent que, com els nostres conservadors, aspira a imposar-se al país per medi del terror, les persecucions inhumanes y els castigs mitgevals, totalment renyits ab el sentir dels pobles cultes y mitjanament civilisats.

Emprò a despit de tots els insults y de totes les invectives, ab arreglo als dictats de la nostra conciencia, cumplint un dever que estimem més que sagrat, prescindint de les cridories y el ridicol brassejar de l'enemic, ens veiem obligats a afegir la nostra veu a les mils y mils que actualment demanden clemència, implorant del poder public que, pera' estalviar un nou vessament de sang, aconselli al quefe de l'Estat lo que se'n diu el *Dret de Gracia*.

Y que'n plau moltissim poder dir que no som sois nosaltres els qui pensem y ens comportem així.

En favor dels condemnats a Sueca's nota avui, de cap a cap d'Espanya, un generós moviment de commiseració que no seran prou a torcer ni desfigurar uns centenars de senyors que, amparats ab la capa d'un ordre y un respecte a la justicia que no senten ni practiquen, prenen oficiar a totes hores d'avorribles y antipaticos estira-cordetes.

BAC DE RODA

REPICS

OM cambien els temps y com, en mitg de la general ruina, els homes que tenen habilitat en treballar la llana, prosperen y triomfen!...

Ara fa pocs anys, el caudillo no tenia un centim. Vivia al dia y a l' hora, y més d'una vegada les seves necessitats havien sigut salades en virtut de suscripcions obertes entre'ls seus amics.

Avui...

Una carta de Madrid ho diu ab encantadora eloquència:

«En la calle de O'Donnell, en un elegantíssimo hotel de reciente construcción, morada del señor Lerroux...»

Hotel elegantíssim, torre als Josepets, automobil...

Qualsevol vagi a Amèrica a fer fortuna, ha vengut a Espanya un Barcelona tan esplendid, tan generós, tan prodig...

Els portuguesos ho entenen.

Veient que aquest any els alumnes matriculats en l'Escola Naval de Lisboa eren molt pocs, ¿quina se n'ha pensat, el ministre de Marina?

—Queda suprimida l'Escola Naval—ha dit: —Pel reduït número de deixebles que ténim, ens sortirà molt més a compte enviarlos al extranger, fentlos ingressar en qualsevol de les escoles que allí existeixen.

Això, potser, als Quixots de per aquí els semblarà poc patriòtic.

Però, patriòtic o no, s'ha de confessar que es molt més barato que no pas sostener una gran escola ab molts professors, molts sous, molts gastos... y cap alumne.

Allò de l'obertura de les Corts, quasi definitivament acordada pel dia 8 del vinent Janer, ja torna a embolicarse.

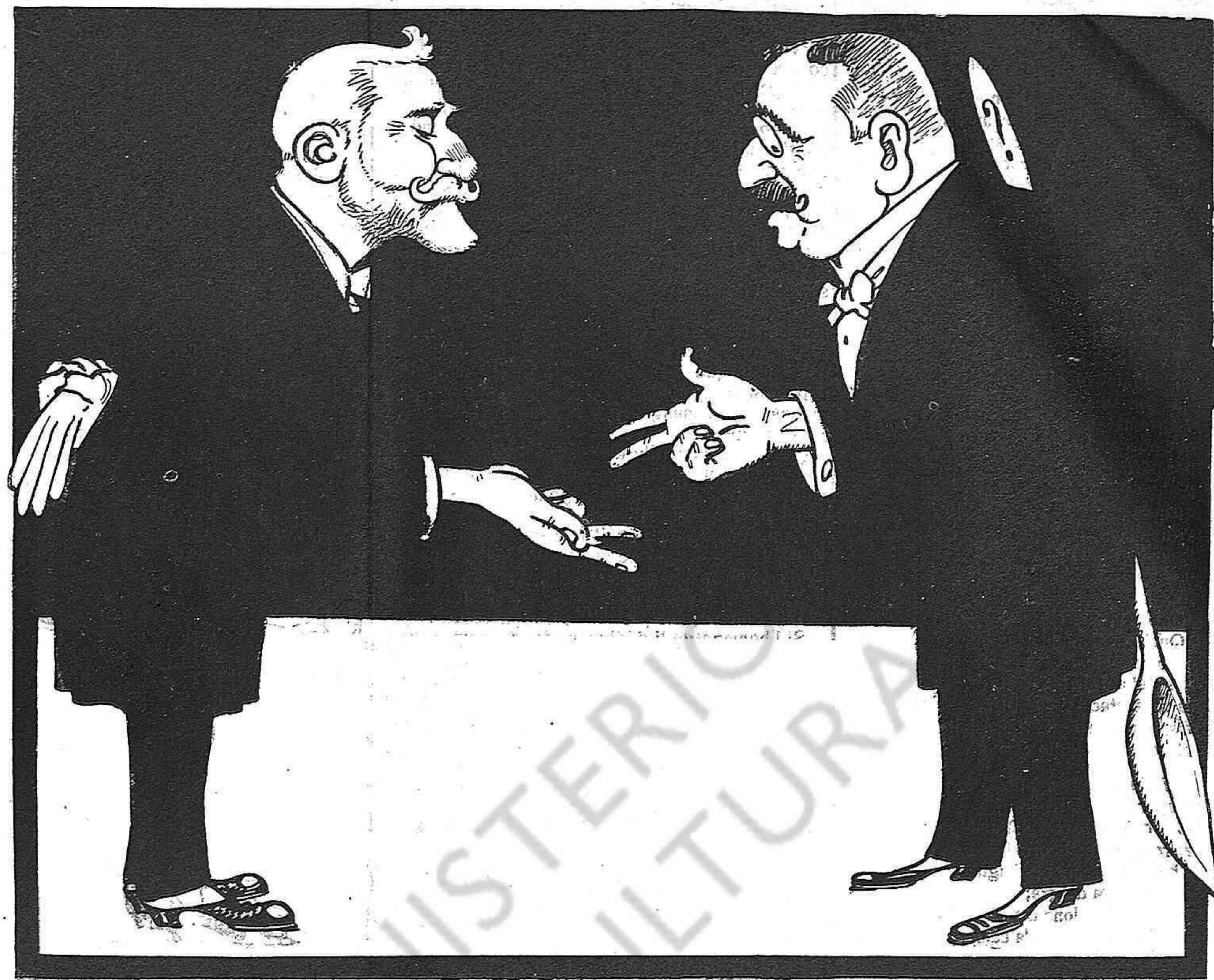
Diuen que hi ha alguns ministres que tenen por de presentar-se al Parlament.

Diuen que aquesta por, de mica en mica, s'ha encomenat an en Canalejas.

Y fins diuen que, en lloc d'obrirse les Corts, no seria estrany que de sobre s'obrissin les portes del chiquero polític y, per inútil y manoso, el toro «Ministeri» fos enviat al corral, con el haber que por clasificación le corresponda.

Com ningú ignora, l'any nou començarà en dilluns.

Jugant a la morra

EN MAURA: — ¡Sis!...

EN CANALEJAS: — ¡Tres!...

Però, per lo que's va veient, molt serà que no acabi... en punta.

Viram.

Ha regressat de Madrid, en el rapid, el senador Lluís Palomo.

Ja ho veig.

L'han deixat regressar perquè es Palomo;

que, si arriba a ser no més que un pollastret tendre, se'l queden.

Per alguna cosa estem als voltants de Nadal y corre la gana que corre.

En direcció a París, ha passat per Barcelona, deturantshi molt poc, l'ex-president de Colòmbia senyor Reyes.

Y, com que ens trobem aprop de Reis, el pobret home ha vist per tot arreu escrit ab lletres il·luminiques «Reyes»... «Reyes»... «Reyes»...

Heusquí com el nostre esperit comercial ha servit per acallar la petita vanitat d'un ex-president.

Cumplerta la condemna per la que foren emprisonats, han sigut posats en llibertat els periodistes radicals senyors Herrero y Durany y Bellera.

No cal dir que'ns en alegrem de totes veres.

Santa Ignocencia!

El senyor Juncal s'extranya de que no li vulguin deixar fumar la breva de regidor pel motiu de no estar empadronat a Barcelona.

No té res d'estrany, senyor Juncal.

Pera ser regidor s'ha de ser veí de Barcelona...

Es pera ser arcalde de R. O. que no's necessita estar empadronat aquí, ni ser d'enllot, ni saber de res.

CORRESPONDENCIA

Cavallers: Joaquim Puig: Un o altre s'aprofitarà.—Juli: Ho sento, però no pot ser.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Rebut, y gracies per la felicitació.—F. B.: Es assumpte massa delicat per ser tractat a la lleugera.—Un de Sant Felip que no firma: Doncs, si vol que fassin cas de lo que diu, ha de firmar; no hi ha remei.—F. C. P.: Varen arribar tard. El brindis, li confessó, no m'acaba de resultar. El sonet entra en cartera en espera d'una propicia ocasió.—J. P.: Tot es qüestió de si sobra o falta espai.—José Palou: La conversa estaria bé si no fos tan forsada.—C. Aranda: Ho trobo ignorant.—R. C. y C.: Una crítica justa la faríem si tinguessim espai pera marcar defectes y qualitats. Lo que si li puo dir es que vostè té condicions pera fer *qualque* cosa millor y de més originalitat que lo que'ns envia.—Pepito Utset y Turró: La xarada, si; el jeroglific, no.—El noi de les tres cases: No va.—J. P., S. V. y F. O.: S'hi farà lo que's pugui.—Pep Cistellé: Fluirox.—T. V.: Si hi cab, no hi tinc inconveni. —M. C.: Han passat masses dies; avui resultaria extemporania.—P. Q. T. (a) Pinyol d'Oliva: La segona s'aprofitarà.—Vi Ranci: Té pocs graus.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUILLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilloux y C.

ALMANAC DE LA CAMPANA DE GRACIA

1912

PREU 2 RALS

SE VEN PER TOT ARREU

— YAROL —